

ת"פ 9369/08/19 - מדינת ישראל משטרת ישראל תביעות שלוחת רמלה נגד יצחק אדיר זוארץ

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 9369-08-19 מדינת ישראל נ' זוארץ

בפני כבוד השופט, סגן הנשיאה מנחם מזרחי
מאשימה: מדינת ישראל משטרת ישראל תביעות שלוחת רמלה
נגד יצחק אדיר זוארץ
נאשם: יצחק אדיר זוארץ
באמצעות ב"כ עוה"ד שני דבש

החלטה

בקשה לביטול כתב-האישום בטענה מקדמית של הגנה מן הצדק לפי סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב - 1982 (אכיפה בררנית).

א. כתב-האישום:

נגד הנאשם הוגש כתב אישום בגין עבירת **איומים**, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

בהתאם לעובדות כתב-האישום, ביום 06.05.19 התקשרה אל הנאשם מוקדנית של חברת "טל אול" המספק מענה לאזרחים הפונים אל משרד הרווחה, ובררה עמו את סיבת פנייתו אל המוקד, מספר שעות קודם לכן.

נטען, שבמהלך השיחה ביקש הנאשם מהמוקדנית מידע אודות בקשתו להנחה עבור שהיית בנו הקטין במעון.

המוקדנית השיבה לנאשם כי בשל נסיבותיו האישיות הוא אינו זכאי להנחה.

נטען, שבתגובה, איים הנאשם על המתלוננת באומרו: "תקשיבי טוב טוב, אני שורף לכם את הגן, תזכרו את המילה שלי... אם הילד שלי לא יהיה בגן הזה אף גן לא יהיה".

ב. טענות הצדדים:

הנאשם הציג טענה מקדמית, שלפיה יש לבטל את כתב-האישום בשל כך שהגשתו או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

הנאשם טען כי המאשימה צרפה תיק זה אל תיק נוסף שהוגש כנגדו, והתיקים הובאו בפני אותו שופט, וזאת בכדי להעצים את הרושם השלילי של בית-המשפט.

ימים לאחר מכן, כאשר נטען בבית-המשפט האחר, אשר אליו עברו שני התיקים, כי אין מקום שאותו מותב ידון בשניהם, הואילה המאשימה להסכים להעביר אחד מהם למותב אחר.

הנאשם הגיש בקשה לפי חוק חופש המידע בנוגע לעבירת האיומים, שבמהותה נועדה לקבל ממצאים עובדתיים ומהם להסיק מסקנות אודות מדיניות התביעה בשנים האחרונות.

הנאשם טוען כי המידע שהתקבל במסגרת חוק חופש המידע והנתונים הסטטיסטיים העולים ממנו, מלמדים על מדיניות אכיפה עקבית לצד היעדר הנחיות ספציפיות, ואלו מבססים את המסקנה כי במקרה דנן, נעשתה אכיפה בררנית, מפלה ושרירותית.

לפי הטענה, כאשר בוחנים את כלל תיקי החקירה שנפתחו בגין עבירת האיומים, אל מול המקרים שבהם הוגש כתב אישום, מתקבלת המסקנה, שהיחס בין כלל התיקים שנפתחו לבין אלו אשר בגינם הוגש כתב אישום הוא 85% לעומת 15%.

לעומת זאת, היחס של כלל תיקי החקירה למול כתבי-האישום (מלבד תיקים המוגשים על-ידי הפרקליטות) עומד על כ-8% אל מול 92%.

הנאשם הציג טבלה אשר עוסקת במספר התיקים שנסגרו או נגנזו בשל עילות של חוסר עניין לציבור, נסיבות שאינן מתאימות להעמדה לדין, חוסר בראיות מספיקות אל מול תיקים שנסגרו בהסדר מותנה.

לטענתו, מתוך 150,000 תיקי חקירות, כ-3700 תיקים נגנזו ונסגרו בהסדר מותנה, וכי בקטגוריה של "תהליך סגירה" נמצאים עוד כ-70 תיקים שאף הם נסגרו בהסדר מותנה.

על כן, הנאשם טוען כי מהנתונים עולה שעל פני תקופה של 4 שנים, הוגשו כתבי אישום במיעוט המקרים. ולכן, ניתן להסיק מכך שהגשת כתב האישום במקרה דנן אינה תואמת את מדיניות התביעה.

הנאשם טוען כי המסמך היחיד מהעת האחרונה אשר רלוונטי לעבירת האיומים, הוא הנחיות ראש חטיבת התביעות מספר 01.01.01 שתחולתו מיום 24.05.18 - "הכוונת שיקול הדעת התביעתי בגיבוש מתחמי עונש הולם ועתירה עונשית", והוא אינו מנחה בדבר מדיניות העמדה לדין והגשת כתב אישום, אלא כאמור עוסק במתחמי ענישה.

הנאשם טוען כי מדובר בעבירה שאינה מצויה ברף הגבוה של החומרה מבחינת נסיבותיה, נסיבות העושה או מצב המתלוננת ואלו היו צריכים להטות את הכף לטובת סגירת התיק, על פני הגשת כתב האישום.

עוד נטען כי חילופי הדברים בין הנאשם למתלוננת מלמדים כיצד מתעמרת המוקדנית בנאשם, מנהלת שיחה שאינה תכליתית, באופן בלתי סביר במקום לומר את דבריה ולסיים את השיחה באופן אחראי וממצה.

המאשימה בתגובתה השיבה כדלקמן:

המאשימה טוענת כי העובדה שהנאשם הפנה בבקשתו לטבלאות אותן צרף, אין בהן די כדי לעמוד בנטל הכבד המונח על כתפיו, שכן מספר כתבי-האישום אל מול מספר תיקי חקירה שנגנזו או הוגש בהם כתב-אישום, אינו נתון רלוונטי, משום שלא אחת קיים פער בעבירות שונות בין כמות כתבי האישום למספר תיקי החקירה שנסגרים בעילות שונות,

ומשאין בידי בית-המשפט להידרש לנסיבות העובדתיות ולנימוקים של סגירת כל תיק ותיק, או הגשת כתבי אישום בהם, ממילא מתייתרת גם ההסתמכות על נתונים מספריים.

כלומר, התשתית הראשונית עליה מבקש הנאשם לבסס את העברת הנטל לכתפיה של המאשימה הינה חיפוש אחר נתונים כלליים וכמותיים בלבד, ועניין זה מתעלם משיקול הדעת אותו המאשימה מפעילה בכל תיק ותיק.

המאשימה טוענת כי כאשר מדובר בבחינת שיקול דעתה בכל הנוגע לאינטרס הציבורי שבהגשת כתב אישום, הרי שמערכת שיקוליה רבים ומגוונים. כך, למשל, בעבירת איומים, המאשימה בוחנת את עברו הפלילי של החשוד, לרבות התיקים שנסגרו נגדו בעבר והעילה לסגירתם, יחסי המאיומים והמאיים, נסיבות אמירת דבר האיום, קיומם של קשיים ראייתיים וכיוצא באלה.

הנאשם הפנה לפסק הדין בעניין קמארי (רע"פ 6478/18), שם ביטל בית-המשפט המחוזי את כתב האישום בקבלו את הטענה של הגנה מן הצדק תוך התבססות על שלושה נימוקים מצטברים: נתונים סטטיסטיים שהציג הסנגור, היעדר קיומה של הנחיית פרקליט המדינה המתווה מדיניות הגשת כתבי אישום בעבירת איומים, ונסיבות העושה והמעשה באותו מקרה.

הנאשם טוען לאכיפה בררנית, משום שמדובר בעבירת איומים בודדת מן הרף הנמוך, בשל העובדה כי בוצעה במהלך שיחת טלפון.

ואולם, המאשימה מפנה לפסקה 61 בעניין קמארי, שם נאמר: "אין באמור בפסק דין זה כדי למנוע מהמשיבה לפעול מהעמדה לדין בעבירת איומים בלבד... או בהתקיים נסיבות עושה או מעשה השונות מעניינו".

עוד הוסיפה, באשר לנימוק הראשון, אשר מתייחס לנתונים סטטיסטיים, כי נימוק זה נסמך על נתון "יבש" מבלי להתייחס לגופם של דברים, קרי, מהו המלל המאיים, כלפי מי ואיך הושמע, הנסיבות שהובילו לאיום ועוד.

בניגוד לנתון היבש כאמור לעיל, התובע מחויב לבחון כל תיק ותיק לגופו של עניין כאשר הוא שוקל את חומרת האירוע, מהות האיום, נסיבותיו וכיוצא באלה. רק לאחר שקילת כלל הנתונים תגובש החלטה לפי הקריטריונים שנקבעו עלי חוק, ההלכה הפסוקה והנחיות פרקליט המדינה.

הלכה למעשה, יכול ויפתח תיק שעניינו רק עבירת איומים, אולם בנסיבותיו של המעשה והעושה, קיימת הצדקה להגשת כתב-אישום.

עוד נטען כי קיימים הבדלים משמעותיים בין מקרנו לפסק-דין קמארי, אליו הפנה הנאשם, כאשר בעניין קמארי מדובר בסכסוך עסקי אישי בין הנאשם למתלונן, ובמקרנו מדובר באיום בוטה כלפי נציגת מוקד רווחה, עמה אין לנאשם היכרות מוקדמת, וכל שאמרה לו הינה שבקשתו נדחית.

בנוסף, המאשימה טוענת כי בשונה ממקרה קמארי, הנאשם מכוון את דבריו לפגיעה ממשית בגני ילדים או גן ילדים.

המאשימה טוענת כי הנאשם אינו עומד בתנאים להליך מנהלי של הסדר מותנה, בין היתר, לאור קיומו של כתב אישום נוסף העומד תלוי נגדו בעניין אחר.

המאשימה הפנתה לעע"מ 7485/19 אוסיד קשקוש נגד מדינת ישראל, שם נקבע כי "אפילו היה המערער מוכיח כי לצד עשרות תיקים בהם הוגש כתב-אישום בגין מעשה מגונה בפומבי, קיימים עוד עשרות תיקים בהם לא הוגש כתב אישום או שהתיק הסתיים בהסדר מותנה, לא היה בכך כדי לקדם את טענתו לאכיפה בררנית".

ג. דיון:

דוקטרינת ההגנה מן הצדק הינה כלי משפטי, במסגרת טענה מקדמית, שבאמצעותו רשאי בית-המשפט לבחון הליך פלילי המתנהל בפניו, ואם הטענה מתקבלת בית-המשפט רשאי לבטל את כתב האישום, או לזכות את הנאשם מטעמיה.

בע"פ 2910/94 **ארנסט יפת נגד מדינת ישראל** נקבע כי לבית-המשפט סמכות טבועה לבטל אישום העומד בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית. על בית-המשפט להפעיל סמכותו על-ידי אימוץ מבחן "**ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות**". קרי, התנהגות בלתי סבירה, אשר יש בה משום רדיפה והתעמרות בנאשם. המדובר במקרים בהם המצפון מזדעזע ותחושת הצדק האוניברסלית נכנעת, דבר שבית המשפט עומד פעור פה מולו ואין הדעת יכולה לסובלו.

בהמשך, הוצג מבחן גמיש ורחב יותר, שבמסגרתו בוחנים קיומה של "**הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות**", תוך ביקורת מעשי המאשימה, אך תוך איזון בין מגוון ערכים אחרים (ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נגד בורוביץ**).

נפסק, כי המבחן הוא **תלת-שלבי**:

ראשית, על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו ולקבוע את עוצמתם, במנותק משאלת האשם.

שנית, על בית המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך על אף הפגמים יש פגיעה חריפה בתחושת הצדק.

שלישית, על בית המשפט לבחון אם ניתן לרפא את הפגמים באמצעים מתונים יותר מביטול כתב האישום.

בבג"צ 5675/04 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נגד היועץ המשפטי לממשלה** (19.08.04), נקבע כי על בית-המשפט להפעיל "**מידת ריסון כפולה ומכופלת**" כאשר הוא מפעיל ביקורת שיפוטית בדבר החלטת המאשימה על ההעמדה לדין.

ברע"פ 1611/16 **מדינת ישראל נגד יוסי יוסף ורדי** [31.10.18], נקבע כי עקרון ההגנה מן הצדק חל גם על מקרים בהם האפליה היא פרי מעשה רשלנות או טעות בשיקול דעת מצד הרשות, כלומר מקרים של אכיפה מפלה שלא מתוך כוונת זדון או שרירות מכוונת ומתוך שיקולים זרים. הפעלת העיקרון במקרים מעין אלו תעשה רק במקרים חריגים בהם האפליה היא משמעותית, הפוגעת בעקרונות צדק והגינות משפטית.

עוד נקבע כי ניתן לראות במחדלי הרשות או במעשיה הרשלניים, ורק המהותיים שבהם, משום "פגם" שיש בו כדי לפתוח את שערי המבחן התלת-שלבי שנקבע בפרשת בורוביץ': "גם במצבים אלה יש לחלק במידת האחריות שיש לייחס לרשויות - בין מקרים בהם אי העמדה לדין נבעה מרשלנותן של הרשויות לבין מקרים בהם סדרי עדיפויות, שיקולי תקציב, או כוח אדם הם שהביאו לתוצאה המפלה, כמו גם מקרים בהם מאמציהן הכנים של הרשויות להביא לדין את הגורמים המעורבים לא נשאו פרי" (פסקה 65).

בעע"מ 7485/19 **קשקוש נגד מדינת ישראל- משרד המשפטים** (06.07.20), הובהר כי על אף מידת הריסון שעל

בית-המשפט לנקוט, אין משמעות הדבר שלא ניתן יהיה להעלות טענות בעלות אופי מנהלי במסגרת ההליך הפלילי. טענה מקדמית מסוג הגנה מן הצדק הינה כלי דיוני להפעלת ביקורת מנהלית, אולם השימוש בכלי זה צריך לעשות במשורה, קרי, לא די לנאשם להגות את מילת הקסם "אכיפה בררנית" על מנת לפתוח את פתח מערת המידע.

במקרו, יש לבחון את השאלה האם הגשת כתב-האישום נגד הנאשם בעבירת איומים יחידה עומדת בסתירה מהותית לעקרונות צדק והגינות משפטית והיא מהווה אכיפה בררנית פסולה ?

אני סבור כי התשובה לך היא בשלילה.

באתי אל המסקנה, כי במקרה זה לא התקיים המבחן שנקבע בפסיקה להתגבשותה של ההגנה מן הצדק, וזאת מן הנימוקים הבאים:

ראשית, אין להקל ראש בעבירת האיומים בה מואשם הנאשם, למרות הנסיבות המקלות הלכאוריות, אשר הוצגו בטיעוניו, שטיבן יפה לשלב גזירת העונש (ואיני פוסק כאן באופן סופי שהרי עליו להמשיך לדיון בתיק).

שנית, אני סבור כי לא הוכחה פגיעה עמוקה בתחושת הצדק וההגינות - כזאת אשר מתאפיינת בהתנהגות בלתי נסבלת של הרשות, או שנפל פגם קשה וחריג, שמצדיקים התערבות שיפוטית כמבוקש. כפי שצינתי לעיל, דוקטרינה זו נדונה רבות בפסיקה, ונראה כי על בית-המשפט להפעיל ביקורת שיפוטית שכזאת רק במקרים נדירים וחריגים ביותר. אני סבור כי מקרה זה איננו נכלל בגדר מקרה נדיר וחריג אשר מצריך את התערבותו של בית-המשפט בשלב זה של הדיון.

שלישית, סעיף 67א(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, קובע כי תובע רשאי לסגור תיק בהסדר על אף קיומן של ראיות מספיקות לאישום בעבירה, אם ראה כי נסיבות העניין בכללותן מתאימות לאי-העמדה לדיון נוכח עריכת ההסדר ומילוי תנאיו. זוהי סמכות שבשיקול דעת המוענקת לתובע ולרשותו שיקול דעת רחב ביותר.

רביעית, על אף טענות הנאשם כי מדובר בעבירה מן הרף הנמוך בחומרתה, מדובר בעבירה שכיחה אשר נדונה בתכיפות גבוהה בתיקים שונים בבתי-משפט שונים, ובכלל זה בפניי. משכך, דעתי כדעת המאשימה בתגובתה, שלפיה אין די בהצבעה על הנתונים הכלליים הסטטיסטיים, שאותם הציג הנאשם, בכדי לקבל את הטענה לאפליה ולאכיפה בררנית.

בסמכותה של רשות התביעה לגבש מדיניות ביחס לתיקים אשר יסגרו בהסדר מותנה, וככל שלא הוכח שנפל פגם בהחלטה מנהלית זו, אין בנתונים אשר הציג הנאשם, כשלעצמם, בכדי לקבוע כי אכן נעשתה אכיפה בררנית כלפי הנאשם.

ההחלטה אם להגיש כתב-אישום נגד חשוד בעבירת איומים אוצרת בחובה אלפי נתונים שונים מגוונים,

כגון טיבו של האיום, למי נאמר, הנסיבות בהן נאמר, העבר פלילי, התיקים שנסגרו, האם מדובר בעבירה יחידה ועוד כהנה וכהנה נתונים שמטבע הדברים בית-המשפט אינו נחשף אליהם ולא יכול לפסוק בגינם. אילו חפץ הנאשם להוכיח טענת אפליה, היה עליו לערוך מחקר מקדמי שכזה ולהציג לבית-המשפט מקרים רבים שבהם תמונת המצב של הנאשם מפאת כלל הנסיבות זהה לחלוטין לעניינם של חשודים אחרים שביחס אליהם התקבלה החלטת גניזה ולא כך נעשה במקרנו.

אכן, קיים קושי להסתמך על נתונים מספריים בלבד, שכן לא עומדות בפני בית-המשפט הנסיבות שבגינן הוחלט על אי הגשת כתב-אישום. כלומר, אין בהצגת נתונים מספריים בכדי לקבוע כי אכן מדובר באכיפה בררנית, כפי שטוען הנאשם.

עוד יוער, כי מהנתונים אשר הציג הנאשם, ניתן לראות כי אכן ישנם מקרים בהם מוגשים כתבי-אישום בגין עבירת איומים העומדת לבדה.

נוכח זאת, אני סבור כי לא נפל פגם בהחלטת המאשימה בכך שהגישה את כתב-אישום כנגד הנאשם.

חמישית, לא עלה בידי הנאשם להצביע על קיומו של מניע פסול, כטענתו, מצד המאשימה בהחלטה לצרף תיק זה לתיק הנוסף המתנהל בפני מותב בית-משפט זה.

המאשימה טענה כי צירוף התיקים נעשה מתוך יעילות, שכן מדובר בשני תיקים כנגד אותו נאשם, בפני אותו בית-משפט, ובמטרה להקל על הנאשם להתייצב בפני בית-המשפט לשני התיקים כנגדו יחדיו.

אני מקבל טענה זו, וסבור כי בניגוד לטענת הנאשם, המאשימה לא פעלה בכדי להעצים את הרושם השלילי של בית-המשפט על הנאשם.

שישית, אי התווייתה של מדיניות קבועה בעניין הגשת כתבי-אישום בגין עבירת איומים בלבד, אין בה, כשלעצמה, ללמד על מניע פסול ושרירותיות של המאשימה בכך שבנסיבות המקרה החליטה על הגשת כתב אישום, כמתואר.

שביעית, הנאשם טען כי המתלוננת ניהלה עמו שיחה באופן שאינו סביר, תוך שהמוקדנית מתעמרת בנאשם ומביאה אותו לכדי כעס בלתי נשלט. עניין זה יפה לבירור בשלב שמיעת הראיות.

שמינית, כפי שנמסר **על-ידי הצדדים** אין מדובר בנאשם שזוהי הסתבכותו הראשונית בפלילים. כנגד הנאשם כתב אישום תלוי ועומד בעניין אחר. קרי, מתקיימים הליכים משפטיים פליליים נוספים בעניינו של הנאשם. במצב זה, הנאשם אינו מקיים את התנאים להליך מנהלי של הסדר מותנה.

תשיעית, הנאשם צרף פסק-דין ובו התקבלה בקשת הנאשם לביטול כתב האישום מחמת דוקטרינת "הגנה מן הצדק". הפסק שאותו צירף הנאשם לטיעוניו מתייחס למקרה בו הנאשם הודה, הביע חרטה, התקבל תסקיר חיובי בעניינו לפיו הנאשם נעדר כל מעורבות קודמת בפלילים, ואף צוין כי הנאשם התנצל בפני המתלונן, והמתלונן קיבל התנצלותו והביע חוסר עניין בהטלת עונש כלשהו על הנאשם. כלומר, על פני הדברים, אין מדובר במקרה זה למקרנו זה.

ועל אף זאת, לא ניתן ללמוד על הכלל מדוגמא אחת בלבד.

עשירית, כפי שציינתי לעיל, אני סבור כי במסגרת דוקטרינת ההגנה מן הצדק, על בית-המשפט לרסן עצמו בהפעלת הביקורת השיפוטית וזאת משום שאין מקומו לשמש כ"תובע על". על כן, בית-המשפט יתערב רק בנסיבות קיצוניות, אשר אינן מתקיימות במקרנו זה.

לאור האמור לעיל, לא מצאתי כי החלטת המאשימה שלא לסגור תיק זה במסגרת הסדר מותנה וההחלטה על הגשת כתב-אישום מגבשת את יסודות ה"הגנה מן הצדק".

ד. תוצאה:

מכל האמור לעיל, אני דוחה את הבקשה לביטול כתב-האישום מפאת קיומה של הגנה מן הצדק.

יחד עם זאת, בהחלט יתכן שהשיקולים שפורטו בבקשה, אם יוכחו במסגרת הטיעון לעונש, יהוו שיקול נכבד לקולה במסגרת גזירת הדין.

הנאשם ישיב לאשמה בדיון הקרוב.

ניתנה היום, י"ח חשוון תשפ"א, 05 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.